

Kůrovcová kalamita – návrhy dlouhodobých opatření

Současná kritická situace ohledně kůrovce nemá v řadě lokalit ČR v její historii obdoby. V našem článku vám přiblížíme dlouhodobá řešení.

Jaká opatření v dlouhodobém horizontu povedou ke zdravým lesům? Mají vše v rukou pouze lesníci? Co všechno ovlivní stav českých lesů v budoucnu? Odpovědi se dočtete v článku.

Současná kůrovcová kalamita v České republice dosáhla kritické hranice, a kromě akutních zásahů v poškozených lesích je nezbytné rozvíjet diskuzi o dlouhodobých opatřeních, která v budoucnu takovým kalamitním stavům pomohou předcházet.

Dlouhodobá opatření je možné rozdělit do pěti základních okruhů.

Prvním je přímá změna legislativy upravující nakládání s lesními porosty. Jedná se zejména o změny týkající se nového vymezení hranic základního, zvýšeného a kalamitního stavu, zavedení epidemického stavu, upřesnění možností využívání odchytných zařízení, posílení pravomocí státní správy lesů a odborných lesních hospodářů, změny ve vedení evidence a hlášení a v neposlední řadě také upřesnění výčtu škůdců. Důležité jsou také metodické pokyny pro vlastníky lesů, které by měly být především srozumitelné, jednoznačné a přehledné, a měly by vlastníky lesů bez ohledu na typ vlastnictví zatěžovat v co nejnížší možné míře.

Druhým typem opatření je široké spektrum kroků vedoucích k zajištění kapacit pro práci v lese. Současná nízká míra nezaměstnanosti vede i v lesním hospodářství k tomu, že počet pracovníků dlouhodobě klesá a je stále složitější pracovníky nacházet. Výsledkem je řada problémů od neschopnosti operativně těžít až po problémy s rychlým zpracováním a asanací napadeného kůrovcového dříví. Nedostatečná flexibilita lesních prací je umocněna i legislativně, a to například zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Třetí oblastí jsou činnosti vedoucí k zajištění odbytu dříví. Tato opatření jsou zároveň z nejsložitějších, protože trh s dřívím a jeho cena se v podmínkách otevřené ekonomiky těžko ovlivňuje. Je tedy důležité řešit alespoň možnosti dlouhodobého uskladnění kůrovcového dříví, které by nesnížilo jeho kvalitu, a umožnilo by ho prodat v době, kdy se jeho tržní cena zvýší.

Čtvrtý problém se týká dopravní infrastruktury v okolí lesů, která je v důsledku zvýšené těžby v době kalamit abnormálně zatěžována. Opravy silnic a jejich financování nadměrně zatěžuje obecní rozpočty a vede často k situacím, kdy obce zakazují vjezd těžkých automobilů s cílem eliminovat škody na silnicích. Takové kroky ovšem často způsobují zvýšení škod na lesních porostech, kdy v důsledku znemožnění přístupu v lese zůstává neasanované dříví.

Posledním souborem opatření jsou otázky stran následného zalesnění, dřevinné skladby a ochrany nových porostů proti

škodám způsobeným zvěří. Jednou ze zásadních otázek je úprava dřevinné skladby českých lesů a příklon k listnatým dřevinám a smíšeným porostům. Jehličnanům rozhodně „neodzvonilo“, smrk může být nadále vhodný dokonce i v nižších polohách, jeho obmýtí by však mělo být zkráceno na 50 let. Dalšími vhodnými jehličnany jsou také modřín nebo douglaska. Své místo v krajině nezbytně naleznou meliorační a zpevňující dřeviny (meliorační a zpevňující dřevina). Všechny tyto trendy vyžadují navíc nezbytně změnu související legislativy. Pozornost bude třeba věnovat také následným výchovným zásahům tak, aby se zajistila ochrana mladých porostů před zvěří, ale i před teplotními výkyvy, větrem či sněhem.

Zatímco první čtyři oblasti jsou v rukou politiků a širokého spektra odborníků od dopravních expertů po obchodníky a lesníci na ně mají jen omezený vliv, pátý bod týkající se budoucího složení a zdraví našich lesů je nejvíce závislý na přístupu samotných lesníků a nejvíce ovlivní stav našich lesů v dlouhodobém horizontu.